

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. liepos 17 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Direktyva 2003/109/EB — 2 straipsnis, 4 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 13 straipsnis — „Ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi ES“ — Suteikimo sąlygos — Teisėtas ir nepertraukiamas gyvenimas priimančiojoje valstybėje narėje penkerius metus iki prašymo išduoti leidimą pateikimo — Su ilgalaikiu gyventojų šeimos ryšiais susijęs asmuo — Palankesnės nacionalinės nuostatos — Pasekmės“

Byloje C-469/13

dėl *Tribunale di Verona* (Italija) 2013 m. rugpjūčio 27 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. rugpjūčio 30 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Shamim Tahir

prieš

Ministero dell'Interno,

Questura di Verona

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurių sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh (pranešėjas), C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Palatiello,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir B. Beutler,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos F.-X. Bréchet ir D. Colas,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Noort ir M. Bulterman,

* Proceso kalba: italų.

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande ir A. Aresu,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 19 sk., 6 t., p. 272), iš dalies pakeistos 2011 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/51/ES (OL L 132, p. 1, toliau – Direktyva 2003/109), 7 straipsnio 1 dalies ir 13 straipsnio, siejamų su 2 straipsnio e punktu ir 4 straipsnio 1 dalimi, išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Shamim Tahir ginčą su *Ministero dell'Interno* (Vidaus reikalų ministerija) ir *Questura di Verona* (Veronos policijos įstaiga) dėl to, kad pastaroji atmetė Shamim Tahir pateiktą prašymą išduoti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES.

Teisinis pagrindas

Sąjungos Teisė

Direktyva 2003/109

- 3 Pagal Direktyvos 2003/109 direktyvos 4 ir 6 konstatuojamąsias dalis:

„(4) Trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ilgalaikiai valstybių narių gyventojai, integracija yra esminis elementas skatinant ekonominę ir socialinę sanglaudą, kurią Sutartis nurodo pagrindiniu [Sąjungos] tikslu.

<...>

(6) Pagrindinis kriterijus, kad būtų suteiktas ilgalaikio gyventojų statusas turi būti gyvenimo valstybės narės teritorijoje trukmė. Gyvenama turi būti teisėtai ir nuolat, kad būtų galima parodyti, jog žmogus įsitvirtino toje šalyje. Reikėtų numatyti prielaidas tam tikram lankstumui, kas leistų atsižvelgti į tokias aplinkybes, dėl kurių asmeniui gali tekti laikinai išvykti iš tos teritorijos.“

- 4 Šios direktyvos 17 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Ilgalaikio gyventojų statuso įgijimo sąlygų suderinimas skatina valstybių narių savitarpio pasitikėjimą. Kai kurios valstybės narės išduoda nuolatinio arba neriboto galiojimo leidimus palankesnėmis sąlygomis, nei numatyta šioje direktyvoje. Sutartis neatmeta galimybės taikyti palankesnes nacionalines nuostatas. Tačiau, siekiant šios direktyvos tikslų, turėtų būti nustatyta, kad palankesnėmis sąlygomis išduoti leidimai nesuteikia teisės gyventi kitoje valstybėje narėje.“

5 Minėtos direktyvos 1 straipsnio „Reguliavimo dalykas“ a punkte nurodyta:

„Ši direktyva nustato:

a) sąlygas, kuriomis valstybė narė suteikia ilgalaikio gyventojų statusą jos teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams ir panaikina tokį statusą, bei su tokiu statusu susijusias teises; <...>

<...>

6 Šios direktyvos 2 straipsnio b, e ir g punktuose pateikiamos tokios joje vartojamų sąvokų apibrėžtys:

„b) „ilgalaikis gyventojas“ – bet kuris trečiosios šalies pilietis, turintis ilgalaikio gyventojų statusą, kaip nustatyta 4–7 straipsniuose;

<...>

e) „šeimos nariai“ – trečiosios šalies piliečiai, gyvenantys atitinkamoje valstybėje narėje pagal 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvą 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą [OL L 251, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224] <...>;

<...>

g) „ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi [ES]“ – atitinkamos valstybės narės išduotas leidimas, gavus ilgalaikio gyventojų statusą.“

7 Direktyvos 2003/109 3 straipsnyje apibrėžta jos taikymo sritis. Pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį ji „taikoma trečiųjų šalių piliečiams, teisėtai gyvenantiems valstybėje narėje“. Minėto straipsnio 2 ir 3 dalyse atitinkamai patikslinama, kad Direktyva 2003/109 netaikoma tam tikroms trečiųjų šalių piliečių kategorijoms ir taikoma nepažeidžiant palankesnių nuostatų, nustatytų tam tikruose tarptautiniuose susitarimuose.

8 Šios direktyvos II skyrius, kurį sudaro 4–13 straipsniai, susijęs su ilgalaikio gyventojų statuso valstybėje narėje suteikimu.

9 Minėtos direktyvos 4 straipsnio „Buvimo trukmė“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės suteikia ilgalaikio gyventojų statusą trečiųjų šalių piliečiams, kurie prieš pat paduodami atitinkamą pareiškimą yra penkerius metus teisėtai ir nuolat pragyvenę jos teritorijoje.“

10 Direktyvos 2003/109 5 straipsnio „Ilgalaikio gyventojų statuso įgijimo sąlygos“ 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės reikalauja, kad trečiųjų šalių piliečiai įrodytų, kad jie patys ir nuo jų priklausomi šeimos nariai turi:

a) pastovių ir reguliarių išteklių, kurių pakanka patiems išsilaikyti ir išlaikyti savo šeimos narius, nesikreipiant į atitinkamos valstybės narės socialinės pagalbos sistemą. Valstybės narės įvertina tokių išteklių pobūdį ir reguliarumą, bei gali atsižvelgti į minimalų atlyginimo ir pensijų lygį, iki pareiškimo ilgalaikio gyventojų statusui gauti, pateikimo;

b) sveikatos draudimą, apimančią visas rizikas, kurios paprastai numatomos tos valstybės narės piliečių draudime.“

- 11 Pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalį:

„Norėdamas gauti ilgalaikio gyventojų statusą, trečiosios šalies pilietis pateikia pareiškimą tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, kompetentingoms institucijoms. Prie pareiškimo pridedami nacionalinės teisės aktuose nurodyti dokumentiniai įrodymai, įrodantys, kad jis ar ji tenkina 4 ir 5 straipsnyje nustatytas sąlygas, taip pat, jei reikalaujama, galiojantis kelionės dokumentas arba jo patvirtinta kopija.

<...>“

- 12 Minėtos direktyvos 8 straipsnio „Ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi [ES]“ 2 ir 4 dalys suformuluotos taip:

„2. Valstybės narės ilgalaikiams gyventojams išduoda ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi [ES]. Leidimas galioja ne mažiau nei penkerius metus; pasibaigus galiojimo laikui, jis, jei to reikalaujama, pateikęs pareiškimą, automatiškai pratęsiamas.

<...>

4. Jei valstybė narė išduoda ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES trečiosios šalies gyventojui, kuriam ji suteikė tarptautinę apsaugą, ji to ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi ES eilutėje „Pastabos“ įrašo tokią pastabą: „(data) tarptautinę apsaugą suteikė (valstybės narės pavadinimas).““

- 13 Direktyvos 2003/109 13 straipsnyje „Palankesnės nacionalinės nuostatos“ numatyta:

„Valstybės narės gali išduoti nuolatinio arba neribotojo galiojimo leidimus gyventi palankesniais sąlygomis, nei nurodyta šioje direktyvoje. Tokie leidimai gyventi nesuteikia teisės apsigyventi kitose valstybėse narėse, kaip nurodyta šios direktyvos III skyriuje.“

- 14 Šios direktyvos III skyriaus „Gyvenimas kitose valstybėse narėse“ 14 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Ilgalaikis gyventojas įgyja teisę gyventi kitos, nei ilgalaikio gyventojų statusą jam suteikusios valstybės narės, teritorijoje, ilgiau kaip tris mėnesius, jei yra tenkinamos šiame skyriuje nustatytos sąlygos.“

- 15 Minėto skyriaus 16 straipsnis susijęs su šeimos nariais. Pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis:

„1. Kai ilgalaikis gyventojas naudojasi savo teise gyventi antrojoje valstybėje narėje, ir kai jo ar jos šeima buvo sudaryta jau pirmojoje valstybėje narėje, jo šeimos nariai, kurie atitinka Direktyvos 2003/86/EB 4 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas, turi teisę lydėti ilgalaikį gyventoją arba pas jį atvykti.

2. Kai ilgalaikis gyventojas naudojasi savo teise gyventi antrojoje valstybėje narėje, ir kai jo ar jos šeima buvo sudaryta jau pirmojoje valstybėje narėje, jo šeimos nariams, nenurodytiems Direktyvos 2003/86/EB 4 straipsnio 1 dalyje, gali būti leidžiama lydėti ilgalaikį gyventoją arba pas jį atvykti.“

Direktyva 2003/86

- 16 Pagal Direktyvos 2003/86 1 straipsnį jos tikslas – „nustatyti valstybių narių teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams naudotis šeimos susijungimo teise sąlygas“.

Italijos teisė

- 17 1998 m. liepos 25 d. Įstatyminio dekreto Nr. 286 dėl imigraciją ir užsieniečių statusą reglamentuojančių nuostatų suvestinio teksto (GURI, Nr. 139, paprastasis priedas, 1998 m. rugpjūčio 18 d.; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 286/1998), iš dalies pakeisto 2007 m. sausio 8 d. Įstatyminiu dekretu Nr. 3, kuriuo įgyvendinama Direktyva 2003/109 dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (GURI, Nr. 24, 2007 m. sausio 30 d.), 9 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Užsienietis, bent penkerius metus turintis galiojantį leidimą gyventi, kuris įrodo, kad jo pajamos nėra mažesnės už metinę socialinės pašalpos sumą, o tuo atveju, kai prašymas susijęs su jo šeimos nariais, – kad jis turi pakankamai pajamų <...> ir tinkamą būstą ir tenkina [taikomose nacionalinės teisės nuostatose] numatytas minimalias sąlygas, gali prašyti policijos viršininko jam ir jo šeimos nariams, apibrėžtiems 29 straipsnio 1 dalyje, išduoti ilgalaikio gyventojo leidimą gyventi [ES].“

- 18 Įstatyminio dekreto Nr. 286/1998 29 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta:

„Užsienietis gali prašyti susijungimo su šiais šeimos nariais:

- a) jo (jos) sutuoktiniu (sutuoktine), su kuriuo (kuria) negyvena skyrium ir kuriam (kuriai) yra ne mažiau kaip 18 metų <...>“

- 19 1999 m. rugpjūčio 31 d. Respublikos prezidento dekreto Nr. 394, kuriuo, remiantis įstatyminio dekreto Nr. [286/1998] 1 straipsnio 6 dalimi, įgyvendinamas imigraciją ir užsieniečių statusą reglamentuojančių nuostatų suvestinis tekstas (GURI, Nr. 190, paprastasis priedas, 1999 m. lapkričio 3 d.), iš dalies pakeisto 2004 m. spalio 18 d. Respublikos prezidento dekretu Nr. 334 dėl reglamento, kuriuo iš dalies pakeičiamas ir papildomas 1999 m. rugpjūčio 31 d. Dekretas Nr. 394 imigracijos srityje (GURI, Nr. 17, paprastasis priedas, 2005 m. vasario 10 d.), 16 straipsnio „Prašymas išduoti leidimą gyventi“ 1–4 dalyse numatyta:

„1. Siekdamas, kad būtų išduota [Įstatyminio dekreto Nr. 286/1998] 9 straipsnyje nurodyta leidimo gyventi kortelė, suinteresuotasis asmuo turi raštu pateikti [vidaus reikalų ministro] dekretu patvirtintą formą atitinkantį prašymą.

2. Prašyme, kuris turi būti pateiktas užsieniečio gyvenamosios vietos policijos įstaigai, šis asmuo turi nurodyti:

- a) išsamius duomenis apie tapatybę,
b) vietą ar vietas, kur suinteresuotasis asmuo gyveno Italijoje paskutinius penkerius metus,
c) gyvenamąją vietą,
d) pajamų šaltinius, <...>

<...>

4. Nepažeidžiant suvestinio teksto 9 straipsnio 2 dalies ir 30 straipsnio 4 dalies nuostatų, jei pagal minėto suvestinio teksto 9 straipsnio 1 dalį ir 29 straipsnio 1 dalies b-bis punktą tai yra prašymas dėl šeimos narių, šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija ir 3 dalyje išvardyti dokumentai taip pat turi būti susiję su kartu gyvenančiais sutuoktiniu ir vaikais, jaunesniais negu 18 metų, kuriems taip pat prašoma išduoti leidimo gyventi kortelę; be to, turi būti pateikti šie dokumentai, kuriuose nurodyta:

- a) sutuoktinio ar nepilnamečio vaiko statusas <...>

- b) galimybė gauti būstą <...>
- c) pajamos <...>; atsižvelgiant į kartu gyvenančių šeimos narių, kurie nėra išlaikomi, pajamas.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 20 2012 m. vasario 28 d. Pakistano pilietė Shamim Tahir kaip Saeed Tahir, kuris taip pat yra Pakistano pilietis, sutuoktinė pateikė *Questura di Verona* prašymą išduoti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES. Saeed Tahir turi tokį leidimą gyventi.
- 21 *Questura di Verona* šį prašymą atmetė, remdamasi tuo, kad Shamim Tahir, Italijoje gyvenanti tik nuo 2010 m. kovo 15 d., turėdama šeimos susijungimo su sutuoktiniu pagrindu išduotą vizą, neatitiko Įstatyminio dekreto Nr. 286/1998 9 straipsnyje numatytos sąlygos, kad būtina bent penkerius metus turėti galiojantį leidimą gyventi.
- 22 Shamim Tahir kreipėsi į *Tribunale di Verona* siekdama, kad būtų panaikintas šis sprendimas atmesti prašymą. Remdamasi Italijos teisės aktais ji tvirtina turinti teisę gauti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES, nes yra Saeed Tahir, kuriam jau suteiktas ilgalaikio gyventojų statusas Italijoje, šeimos narė, taigi jai netaikoma minėta sąlyga. Visų pirma Shamim Tahir teigia, kad jos pateikiamas Įstatyminio dekreto Nr. 286/1998 9 straipsnio aiškinimas pateisinamas Direktyvos 2003/109 13 straipsniu. Iš tiesų šiame 9 straipsnyje numatyta palankesnė priemonė negu nustatytoji Direktyvoje 2003/109, nes ilgalaikio gyventojų statuso turėtojo šeimos nariui nebūtina tenkinti teisėto ir nepertraukiamo gyvenimo Italijoje penkerius metus sąlygos.
- 23 *Questura di Verona* tvirtina, kad minėtame 9 straipsnyje numatyta gyvenimo sąlyga yra būtina sąlyga ilgalaikio gyventojų leidimui gyventi ES gauti, nes ji reikalaujama pagal Direktyvos 2003/109 4 straipsnio 1 dalį, o nagrinėjamuose teisės aktuose šiuo klausimu nenurodyta jokios nukrypti leidžiančios nuostatos.
- 24 Savo sprendime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad Įstatyminio dekreto Nr. 286/1998 9 straipsnio 1 dalyje galimybė išduoti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES tam tikromis sąlygomis, susijusiomis su pakankamomis pajamomis ir tinkamu būstu, išplečiama trečiosios šalies piliečio, jau gavusio tokį leidimą, šeimos nariams. Šiuo tikslu penkerių metų trukmės gyvenimo sąlyga susijusi tik su šiuo piliečiu, o ne su jo šeimos nariais. Be to, šis aiškinimas taip pat patvirtinamas tam tikrais nacionalinių teismų sprendimais. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar ši nuostata prieštarauja Direktyvai 2003/109, nes iš šios direktyvos matyti, jog tam, kad būtų išduotas šis leidimas, pareiškėjas turi būti ilgą laiką įsikūręs atitinkamoje valstybėje narėje.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunale di Verona* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
  - „1. Ar Direktyvos 2003/109 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad direktyvos [2003/109] 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta teisėto ir nepertraukiamo penkerių metų trukmės gyvenimo valstybėje narėje sąlyga, kurios įvykdymas turi būti pagrįstas dokumentais, kai pateikiamas prašymas išduoti [ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES], gali taip pat įvykdyti kitas asmuo negu pareiškėjas, kuris yra jo šeimos narys pagal direktyvos [2003/109] 2 straipsnio e punktą?
  - 2. Ar Direktyvos 2003/19 13 straipsnio pirmas sakinytis turi būti aiškinamas taip, kad prie palankesnių sąlygų, kuriomis valstybės narės gali išduoti nuolatinio ar neriboto galiojimo [ilgalaikio gyventojų leidimus gyventi ES], priskirtina ir tai, kad, suteikiant ilgalaikio gyventojų statusą, tos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytą teisėto ir nepertraukiamo penkerių metų trukmės gyvenimo

suinteresuotojoje valstybėje reikalavimą, kurį jau įvykdė ilgalaikio gyventojų statusą gavęs asmuo, laikomi įvykdžiusiais ir jo šeimos nariai, apibrėžti direktyvos [2003/109] 2 straipsnio e punkte, neatsižvelgiant į jų gyvenimo valstybės narės, kurioje pateikiamas prašymas, teritorijoje trukmę?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 26 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/109 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ilgalaikio gyventojų statusą jau gavusio asmens šeimos nariui, apibrėžtam šios direktyvos 2 straipsnio e punkte, gali būti netaikoma minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta sąlyga, pagal kurią, kad gautų šį statusą, trečiosios šalies pilietis prieš pat pateikdamas atitinkamą prašymą turi būti teisėtai ir nepertraukiamai gyvenęs atitinkamoje valstybėje narėje penkerius metus.
- 27 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad iš Direktyvoje 2003/19 nustatytos sistemos aiškiai matyti, kad pagal šią direktyvą ilgalaikio gyventojų statusas suteikiamas laikantis specialios procedūros; be to, jis suteikiamas, tik jeigu tenkinamos šios direktyvos II skyriuje nurodytos sąlygos (Sprendimo *Kamberaj*, C-571/10, EU:C:2012:233, 66 punktas).
- 28 Taigi Teisingumo Teismas pažymėjo, jog Direktyvos 2003/109 4 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės suteikia ilgalaikio gyventojų statusą trečiųjų šalių piliečiams tik su sąlyga, kad prieš pat pateikdami atitinkamą prašymą jie yra penkerius metus teisėtai ir nuolat pragyvenę jos teritorijoje. Šios direktyvos 5 straipsnyje numatyta sąlyga, kad šis statusas suteikiamas, jeigu jį suteikti prašantis trečiosios šalies pilietis įrodo, kad turi pakankamai išteklių ir sveikatos draudimą. Galiausiai šios direktyvos 7 straipsnyje patikslinami minėtam statusui gauti keliami procedūriniai reikalavimai (Sprendimo *Kamberaj*, EU:C:2012:233, 67 punktas).
- 29 Tačiau nei remiantis minėto 7 straipsnio, nei jokios kitos Direktyvos 2003/109 nuostatos formuluote negalima manyti, kad šeimos nariui, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio e punktą, siekiančiam gauti šioje direktyvoje numatytą ilgalaikio gyventojų statusą, gali būti netaikoma teisėto ir nepertraukiamo gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje penkerius metus iki atitinkamo prašymo pateikimo sąlyga.
- 30 Priešingai, iš tarpusavyje susijusių Direktyvos 2003/109 4 ir 7 straipsnių, atsižvelgiant į šios direktyvos 6 konstatuojamąją dalį, matyti, kad minėta gyvenimo sąlyga yra būtina sąlyga ilgalaikio gyventojų statusui gauti.
- 31 Iš tiesų reikia pažymėti, kad, pirma, Direktyvos 2003/19 7 straipsnyje pateikiama aiški nuoroda į šios direktyvos 4 ir 5 straipsniuose išvardytas sąlygas. Todėl prie trečiosios šalies piliečio kompetentingoms valstybės narės institucijoms pateikto prašymo turi būti pridėti įrodymai, kad jis tenkina šias sąlygas, taigi, be kita ko, gyvenimo sąlygą. Antra, minėtos direktyvos 6 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, jog pagrindinis kriterijus, kad būtų suteiktas ilgalaikio gyventojų statusas, turi būti gyvenimo valstybės narės teritorijoje trukmė. Šioje konstatuojamojoje dalyje patikslinama, jog gyvenama turi būti teisėtai ir nepertraukiamai, kad būtų galima parodyti, jog asmuo įsitvirtino toje šalyje.
- 32 Taigi Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, jog iš Direktyvos 2003/109 4 ir 6 konstatuojamųjų dalių visų pirma matyti, kad jos pagrindinis tikslas – trečiųjų šalių piliečių, ilgai gyvenančių valstybėje narėje, integracija (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Singh*, C-502/10, EU:C:2012:636, 45 punktą).

- 33 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad, kaip išplaukia iš Direktyvos 2003/109 4 straipsnio 1 dalies ir 6 konstatuojamosios dalies, penkerių metų teisėto ir nepertraukiamo gyvenimo valstybės narės teritorijoje trukmė parodo, kad žmogus įsitvirtino toje šalyje ir joje ilgą laiką gyvena (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Singh*, EU:C:2012:636, 46 punktą).
- 34 Taigi darytina išvada, kad Direktyvos 2003/109 4 straipsnio 1 dalyje numatyta teisėto ir nepertraukiamo gyvenimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje penkerius metus iki atitinkamo prašymo pateikimo sąlyga yra privaloma sąlyga, kad būtų galima gauti šioje direktyvoje numatytą ilgalaikio gyventojų statusą, todėl trečiosios šalies pilietis, norėdamas gauti šį statusą, gali pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalį pateikti prašymą, jeigu jis pats asmeniškai tenkina šią sąlygą.
- 35 Šiuo atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad ieškovė pagrindinėje byloje prašymo išduoti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES pateikimo momentu buvo pragyvenusi Italijos teritorijoje mažiau kaip dvejus metus. Todėl neatrodo, kad ši ieškovė tenkino Direktyvos 2003/109 4 straipsnio 1 dalyje numatytą sąlygą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 36 Be to, šioje direktyvoje, be abejo, yra nuostatų, susijusių su šeimos narių, kurie apibrėžti minėtos direktyvos 2 straipsnio e punkte, teise apsigyventi. Tačiau šios nuostatos skirtos ypatingam ilgalaikio gyventojų statusą pirmojoje valstybėje turinčio trečiosios šalies piliečio, kuris naudojasi savo teise gyventi antrojoje valstybėje narėje, šeimos narių atvejui. Taigi minėtos direktyvos 16 straipsnyje nustatyta teisė ir sąlygos, pagal kurias šeimos nariai gali lydėti tokį gyventoją arba prie jo prisijungti toje antrojoje valstybėje narėje.
- 37 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2003/109 4 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad ilgalaikio gyventojų statusą jau gavusio asmens šeimos nariui, apibrėžtam šios direktyvos 2 straipsnio e punkte, negali būti netaikoma minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta sąlyga, pagal kurią, kad gautų šį statusą, trečiosios šalies pilietis prieš pat pateikdamas atitinkamą prašymą turi būti teisėtai ir nepertraukiamai gyvenęs atitinkamoje valstybėje narėje penkerius metus.

Dėl antrojo klausimo

- 38 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/109 13 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad remiantis juo valstybei narei leidžiama palankesnėmis sąlygomis nei nustatytosios šioje direktyvoje suteikti šeimos nariui, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio e punktą, ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES.
- 39 Šiuo klausimu visų pirma reikia konstatuoti, kad galimybę tokiam trečiosios šalies piliečiui gauti leidimą gyventi, kai jis neturi tenkinti šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytos teisėto ir nepertraukiamo gyvenimo šioje valstybėje narėje sąlygos, gali apimti Direktyvos 2003/109 13 straipsnyje numatyta galimybė leisti valstybėms narėms išduoti nuolatinio arba neriboto galiojimo leidimus gyventi palankesnėmis sąlygomis nei nustatytosios šioje direktyvoje.
- 40 Tačiau iš Direktyvos 2003/109 17 konstatuojamosios dalies matyti, kad ilgalaikio gyventojų statuso įgijimo sąlygų suderinimas skatina valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą. Tokiomis aplinkybėmis šioje konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad palankesnėmis sąlygomis nei nustatytosios šioje direktyvoje išduoti nuolatinio arba neriboto galiojimo leidimai gyventi nesuteikia teisės gyventi kitose valstybėse narėse.

- 41 Taigi, nors pagal Direktyvos 2003/109 13 straipsnį valstybėms narėms paliekama minėta galimybė, pagal vienareikšmiškai suformuluotą šios nuostatos antrą sakinį tai gali būti tik „leidimai gyventi[, kurie] nesuteikia teisės apsigyventi kitose valstybėse narėse, kaip nurodyta [šios direktyvos] III skyriuje“.
- 42 Kaip visų pirma matyti iš tarpusavyje susijusių Direktyvos 2003/109 2 straipsnio b punkto ir 14 straipsnio 1 dalies, ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi ES iš esmės suteikia jo turėtojui teisę gyventi kitos nei ilgalaikio gyventojų statusą jam suteikusių valstybės narės teritorijoje ilgiau kaip tris mėnesius.
- 43 Taigi leidimas gyventi, kurį laikydamosi minėtos direktyvos 13 straipsnio valstybė narė palankesnėmis sąlygomis nei nustatytosios Sąjungos teisėje išduoda šeimos nariui, kaip jis suprantamas pagal tos pačios direktyvos 2 straipsnio e punktą, jokių būdu negali būti ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi ES, kaip jis suprantamas pagal minėtą direktyvą.
- 44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2003/109 13 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad remiantis juo valstybei narei neleidžiama palankesnėmis sąlygomis nei nustatytosios šioje direktyvoje suteikti šeimos nariui, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio e punktą, ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi ES.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso, iš dalies pakeistos 2011 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/51/ES, 4 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad ilgalaikio gyventojų statusą jau gavusio asmens šeimos nariui, apibrėžtam šios direktyvos 2 straipsnio e punkte, negali būti netaikoma minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta sąlyga, pagal kurią, kad gautų šį statusą, trečiosios šalies pilietis prieš pat pateikdamas atitinkamą prašymą turi būti teisėtai ir nepertraukiamai gyvenęs atitinkamoje valstybėje narėje penkerius metus.**
2. **Direktyvos 2003/109, iš dalies pakeistos Direktyva 2011/51, 13 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad remiantis juo valstybei narei neleidžiama palankesnėmis sąlygomis nei nustatytosios šioje direktyvoje suteikti šeimos nariui, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio e punktą, ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi ES.**

Parašai.